

Pracovní list č. 1: A CO JE TO NOVEHO

Koleda ze sbírky *Kopřivnické písničky* Leopolda Víchy

C F C G G7 C

1. A co je to no - ve - ho v tym Be - tle - mě,
ne - me - škaj - my, bra - tro - ve, zhu - ru staň - me.

C G C G C G C G

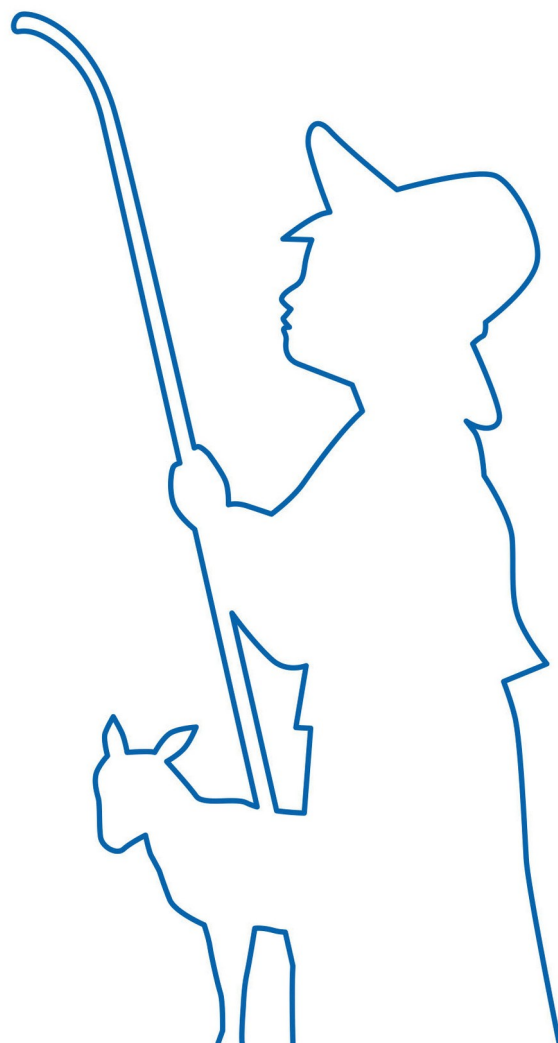
Kdo - si kři - či: Sta - vaj - tě, k Be - tle - mu po - spi - chaj - tě,

C G F Dmi C/G G7 C

vě - ci div - ne, ně - sly - cha - ne tam na - lez - ně - tě.

1. A co je to noveho v tym Betlemě,
němeškajmy, bratrove, vzhuru staňme.
Kdosi křiči: Stavajtě, k Betlemu pospichajtě,
věci divne, nėslychane tam naleznětě.
2. Anděl Paně Gloria prozpěvuje,
narození Ježiška oznamuje:
V tomto městě Betlemě leži v jeslech na seně,
tam spatřitě a zřítě Boha Spasitele.
3. Už smy všechno přeběhli, my Valaši,
nikoho tam něbylo na salaši.
Anděle prozpěvuji, ptačkove zvelebují,
nad Betlemem slavnym zpěvem Pana chvaleji.
4. Vitej, synu z Marie, čiste panny,
pro nas hřišne s vysosti k nám seslany.
Jemu se ofěrujme, čiste srdce mu dejme,
neb on jest Pan, neb on jest Kral, ho přivitejme.
5. Maria ho obtula od radosti
a Josef ho koliba s veselosti.
Anděle vychvaluji, ptačkove prozpěvuji,
nad Betlemem krasnym zpěvem Boha zvelebují.

I. Porozumění textu

1. **Přečti si potichu text písně.** Najdi v něm výrazy, kterým:
  - chybí diakritické znaménko nebo se liší od své spisovné varianty písmenem či tvarem. Podtrhni je modře.
  - vůbec nerozumíš. Podtrhni je červeně.
2. **Ve dvojicích se pokuste vysvětlit, co mohou neznámá slova znamenat.** Poté je přeložte do současné češtiny.
3. **Přečti text nahlas.** Dbej na krátkou výslovnost.

4. **Doplň vhodné nářeční výrazy** do mezer ve vybraných slokách koledy.

VITEJ – ZVELEBUJI – SMY – OBTULA – OFĚRUJME – SLAVNYM

- *Už ..... všechno přeběhli, my Valaši,
nikoho tam nebylo na salaši.
Anděle prozpěvuji, ptačkove zvelebují,
nad Betlemem ..... zpěvem Pana chvaleji.*
- *....., synu z Marie, čiste panny,
pro nas hřišne s vysosti k nám seslany.
Jemu se ....., čiste srdce mu dejme,
neb on jest Pan, neb on jest Kral, ho přivitejme.*
- *Maria ho ..... od radosti
a Josef ho koliba s veselosti.
Anděle vychvalují, ptačkove prozpěvuji,
nad Betlemem krasnym zpěvem Boha .....*

II. Porozumění obsahu

1. O čem koleda vypráví?
2. Vyjmenuj, jaké postavy v ní vystupují.
3. Co dělá každá postava?
4. Jakou roli hrají v koledách pastýři?

Metodické tipy pro učitele na nácvik koledy *A co je to noveho*

1. Veděte se žáky „rytmický rozhovor“. Vytleskejte vždy 1. a 2. takt každého řádku, žáci vám odpoví dupáním rytmu v jeho 3. a 4. taktu. Poté společně vyťukejte rytmus celé sloky.

2. Rozdělte žáky do 5 skupin a každé skupině přiřadte jednu sloku písně. Žáci si ve skupinách připraví rytmickou recitaci textu dané sloky bez melodie a budou se při ní snažit o krátkou výslovnost. Mohou ji doplnit rytmickou hrou na tělo. Skupinu, která se bude věnovat 5. sloce, upozorněte na rytmickou nepravidelnost v 10. taktu.

3. Žáci se věnují porozumění textu koledy. V pracovním listu plní úkoly ke slovní zásobě, kterou neznají, a diskutují o významu písně.

4. Po částech naučte žáky melodii. Následně si společně zazpívejte celou píseň.

5. Vybídněte žáky, aby v písni promysleli dynamiku. Zvolte jednoho žáka za dirigenta, který ji bude ostatním během zpěvu ukazovat předem domluveným způsobem.

6. Společně vytvořte hudební aranžmá celé písně:

- Rozdělte žáky do 5 skupin. Každá skupina si vymyslí vlastní doprovod k jedné sloce pomocí perkusních nástrojů.
- Hru na rytmické nástroje mohou žáci doplnit dle svých dovedností nástroji melodickými.
- Společně se žáky vyberte sloky, které budou zpívat: a) sólisté, b) dívky, c) chlapci.
- Motivujte žáky, aby k melodii vytvořili jednoduchý 2. hlas (např. formou ostinátní figury). Inspiraci vícehlasé úpravy této koledy naleznete rovněž v tištěném zpěvníku *Přiběželi do Betlema pastyře. Regionální koledy a žertovné písně ze sbírek Kopřivnické písničky Leopolda Víchy a Emila Hanzelky*.

7. Žáci si poslechnou nahrávku doprovodu v podání cimbálové muziky. Pokusí se společně určit, která část koledy tvoří předeheru, zda je mezi jednotlivými slokami mezihra a jak vypadá dohra. Poté si celou píseň s cimbálovou muzikou zazpívají.

8. Žáci vytvoří skupiny po 5–6. Připraví si v nich krátkou scénku, ve které pantomimicky ztvární příběh koledy. Navzájem si ji poté předvedou.

SLOVNÍČEK NÁŘEČNÍCH VÝRAZŮ A SLOVNÍCH SPOJENÍ

NÁŘEČNÍ VÝRAZ	SOUČASNÝ VÝZNAM
nemeškajmy	nezdržujeme se
jesle	krmelec pro dobytek, kde byl uložen Ježíšek
zřítě	uvidíte
smý	jsme
Valaši	obyvatelé Valašska
salaš	pastýřské obydlí v horách
zvelebují	chválí, oslavují
ofěrujme se	obětujeme se
obtula	objímá

Řešení cvičení I.4, PL: smý, slavným, vítěj, ofěrujme, obtula, zvelebují.